

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Bratianu még juniusban lemondott, de a király nem fogadta el

Egy angol lap, melynek mindig autentikus politikai értesülései vannak, szenzációs cikket közöl arról, hogy Bratianu miniszterelnök még július közepén a király rendelkezésére bocsátotta állását az uralkodó azonban nem fogadta el a kormány lemondását. A miniszterelnök lemondásának előzményeit az angol lap így mondja el.

Július 18-án Jay amerikai követ megjelent Duca külügyminiszternél és közölte vele, hogy amennyiben a gyakorlatilag kivihetetlen új román bányatörvényt, amely főként a romániai petróleumforrásokban és bányákban érdekelt amerikai tőkecsoportok ellen készült.

Es ezáltal az idegen tőkének a romániai bányavállalkozásokból való kirekesztését célozza, nem módosítják, elhagyja az országot. Duca külügyminiszter bevonta a tárgyalásokba Bratianu Vintila pénzügyminisztert is és hosszas tanácskozások után megfogalmaztak egy választ, amelyet Jay követ továbbított Washingtonba. Az Egyesült Államok azonban nem volt megelégedve a válasszal és olyan jegyzéket küldött, amely a helyzetet rendkívül kényelmetlenné tette és azzal fenyegetett, hogy a diplomáciai viszony megszakad az

Egyesült Államok és Románia között. A kritikus szituációban Ferdinánd király magához hívatta Bratianu miniszterelnököt és több óráig tartó audiencián felszította, hogy a diplomáciai bonyodalom elkerülése érdekében a kormány teljesítse Amerika követeléseit. Bratianu miniszterelnök akkor rendelkezésére bocsátotta állását a királynak, egyben azonban jelezte, hogy a lemondás elfogadását nem tartaná opurtunusnak, mert rendkívül rossz hatást keltene a külföldi beavatkozás. A király erre nem fogadta el Bratianu lemondását, ellenben továbbra is megmaradt álláspontja mellett, hogy az Unió jegyzékére kedvező választ kell adni. Miután a király álláspontját tudomására hozták Jay követnek és a követ azt tudomásul vette, a konfliktust átmenetileg rendezettnek tekintik. Constantinescu Tancred kereskedelmi miniszternek a Financial News-ban megjelent nyilatkozatából, amely szerint a bányatörvénytörvényszakaszokat rövidesen módosítani fogják, kiderül, hogy a kormány a király intencióinak értelmében fogja végképpen rendezni az Unióval fölmerült differenciákat és rövidesen teljesíti az amerikai tőkeérdekeltségeknek megfelelő föltételeket.

szabab beszédben fejtegette annak szükségét, hogy a hatóságoknak a néppel, a romániai románoknak a romániai magyarokkal mily elengedhetetlenül szükséges, hogy jó viszonyban éljenek.

— Egy történelmi rendeltetés folytán, — mondotta többek között Czeglédy — úgy él Romániában együtt a két nép, a román és magyar, mint utasok egy vasúti kupéban. A különbség csak az, hogy ha mi civódunk egymással, akkor nem járhatunk el úgy, mint a vasúti kupé utasai, nem ültünk át egyszerűen egy másik szakaszba. Egymás mellett kell maradnunk, ennél fogva nem engedhetjük meg magunknak a civódás luxusát. Ugy az egyesek, mint a hatóságok utja csak az lehet, amely út az egyetértés felé vezet.

A hatóságok jelenlévő képviselői a legnagyobb megértéssel, óvációval fogadták dr. Czeglédy Miklós beszédét. Alig telt el azonban huszonnégy óra, mi történt Biharpuspökiben?

Az előjáróság éjjeli órákban fölzavarta nyugalmából a község lakosait, mintegy nyolcvan igával rendelkező gazdát azzal az utasítással, hogy másnap délelőtt okvetlenül s a legszigorubb következmények terhe alatt vonuljanak ki a csatári erdőbe a rönkök beszállítására.

Mi szükség volt ezt az intézkedést éjjel, ugyszólván riadószerűleg végrehajtani, arra legföljebb a böles biharpuspökői előjáróság tudna válaszolni, nem pedig mi. A község elkeseredett hangulatát eléggé jellemzi, hogy az ukáznak egyetlen gazda sem tett eleget. Onként választja Biharpuspököt a sok vekszálással szemben a legteljesebb passzív rezisztenciát, mondván, hogy ha kell, ám vigyék és hajtsák igájukat fegyveres erővel a fuvarozásra, ám hajtsák agyon barmaikat és vontató jószágaikat, ők ennyi okatlan hatósági kellemetlenkedés után maguktól ujjukat sem hajlandók mozdítani a kényszermunka elvégzésére.

Tegnap reggel a község küldöttsége ismét benjárt Nagyváradon és kereste dr. Popovici Miklós prefektust, hogy tőle a szolgabírói rendelet felfüggesztését a Bukarestből kapott ígért alapján kérelmezze. A prefektus ur nem volt idehaza. Hellette Jurca Valér titkár fogadta a küldöttséget. Kijelentette előttük, hogy a prefektus ur már utasította Zigre biharpuspökői jegyzőt, hogy a dolgot lehetőleg simán igyekezzék elintézni a község lakosságával. Egyebet Jurca a prefektus távollétében mondani nem tudott. Erre a püspökiek Tempeleán Dezső alispánt keresték föl s kérték közbenjárását addig is, amíg a prefektus utjáról vissza nem tér. Tempeleán Dezső következő választ adta a küldöttségnek:

— Ismerem ügyüket, de nyíltan meg kell mondanom, hogy a dolgot most már visszacsinalni nem lehet. A kényszermunkára a közoktatásügyi miniszter küldött szigorú rendeletet azzal, hogy ha keresztül nem viszik, kormánybiztosokat küld a szolgabírák nyakára.

Biharpuspöki passzív rezisztenciája

Éjjeli behívó a közmunkára

Hetekkel ezelőtt részletesen foglalkozott a Nagyvárad azokkal a sérelmekkel, melyek Biharpuspöki község lakosságát érték azzal, hogy a központi járás főszolgabírája egy ottani állami iskola fölépítése céljából olyértelmű rendeletet bocsátott ki, hogy a község lakosai kötelesek a községtől 25 kilométerre fekvő csatári erdőségekből nehéz tölgy-gömbe rönköket közmunkaszerűleg befuvarozni. A kijelölt faanyag beszállítására a rendelet oly időben kötelezte a püspökieket, amikor legjavában égett az aratási munka a kezük alatt. De különben is a fuvarozás oly nagy távolságokról kellett volna hogy történjen s oly anyagok szállításáról volt szó, hogy annak lelkiismeretes teljesítése esetén az ígás jószágok s az emberek, munkások nagyrésze tönkre ment volna. Tetézzé a rendelet által kiváltott elkeseredést Biharpuspökiben az is, hogy a beszállítandó fa építésre nem alkalmas. Legföljebb ha a behozatal által megnövekedett faértékét váltották volna készpénzre, akkor ebből a pénzből lehetett volna esetleg az iskolaépítés költségeit fedezni. Már pedig ilyen körülményes tranzakciók a lakosságban az iskolaépítés körül felmerülhető üzleteltetésére is könnyen tápot adhattak volna.

A sérelmes intézkedése ellen a község egyenesen Bukarestbe fordult a miniszteriumhoz. Beadványában hangsúlyozta Biharpuspöki lakossága, hogy ők nem illetékesek annak elbírálására, vajon van-e szükség Biharpuspökiben állami iskola fölépítésére, vagy nincs és semmiesetre sem

ellenzik az állami iskola föllállítását, csak a mód ellen van kifogásuk, ahogyan a hatóságok az iskola felépítését keresztülhajtásolni akarják. A kérvényt többtagú küldöttség vitte Bukarestbe. Minthogy azonban az illetékes minisztériumokkal ez a küldöttség nem kapott érintkezést, egy bukaresti megbízottnak adták át ügyeik további intézését. Ez a megbízott a napokban értesítette a biharpuspökieket, hogy alkalma volt az ügyről hosszabbban tárgyalni Tatarescu kisebbségi miniszterrel s a tárgyalás során Tatarescu kifejtette, hogy leghatározottabban elítéli a végrehajtó közegek baszkodását, mert kényszermunkára nincs joguk a lakosságot kirendelni.

— A napokban ugyanis megérkezik Bukarestbe Biharmegye prefektusa. — mondotta a miniszter, — akinek át fogom adni a kérvényt azzal az utasítással, hogy a kényszermunkát, amennyiben azt már megkezdették volna, szüntessék be, vagy az arra vonatkozó intézkedéseket vonassa vissza a prefektus ur a szolgabírósággal.

A bukaresti értesítés Biharpuspökiben ideig-óráig lecsillapította a fölzaklatott kedélyeket. Sőt vasárnap úgy látszott, hogy nemcsak hivatalosan, de bensőségesen is vissza fog állni a békés viszony a lakosság és a hatóságok között. Vasárnap volt ugyanis Püspökiben az ottani református egyház templomának harangavató ünnepsége. Az ünnepen a község képviselőitén kívül részt vett a jegyző, perceptor s valamennyi állami és községi tisztviselő. Előttük dr. Czeglédy Miklós ügyvéd hoz-

Mi felhívjuk Biharpuszpöki népét, hogy várja be türelemmel, békességgel a felsőbb

hatóság döntését, mert meggyőződésünk, hogy igazságosan és a nép iránti megértéssel fogják ezt az ügyet elintézni. Nyugalomra, higgadtságra, a törvény és a magasabb fórumok pártatlanságába való bízalomra van szükség.

Beszélgetés az Actiunea Romaneasca új elnökével

Jelentettük tegnap, hogy az Actiunea Romaneasca elnöke, Marcus István lemondott az elnökségről s helyét dr. Pop Romulusz ügyvéd foglalta el. Dr. Pop Romulusz a Nagyvárad munkatársa előtt tegnap így nyilatkozott:

— A Nagyvárad Estilap azt írja az elnökváltás kapcsán, hogy Marcus István volt elnök nem akarja személyével s nevével fedezni azt az irányzatot, amelynek követése Nagyvárad társadalmának tulnyomó többsége előtt helytelen, indokolatlan és az ország és a város belső harmóniájára nem kívánatos s ez az irány szelős antiszemita és sovíniszta.

— Téved mindenki, mikor így állítja be a helyzetet. Az Actiunea Romaneasca egyáltalán nem szélsőséges sovíniszta s antiszemita alapon szervezkedett s nem helytelen és indokolatlan, amit tesz s az ország és város belső harmóniája megerősítésén dolgozik. A szervezet tudniillik főképp az összes román felsőbb iskolák hallgatóinak helyes irányban való szervezésére törekszik s egyik főcélul tűzte ki, hogy az esetleges túlzásokat, amelyek a nemzeti öntudat velejárói, a nemzeti élet e szervezésén alapuló erős fegyver segítségével megakadályozza. Ennek látható jele az, hogy mióta e szervezet működésbe lépett, sehol semmiféle kilengés nem történt. Ami a szélső sovínizmus vádját illeti, azt hiszem, hogy e tekintetben sem érhet bennünket alapos vád, mert azáltal, hogy a román népnek Romániában való kulturális és közgazdasági téren érvényre jutását akarjuk keresztülvinni, ezáltal csak a nemzeti öntudat kívánságainak teszünk eleget, amelyet minden jó románnak kötelessége megtenni. Ez irányban működik szervezetünk, mikor a nagyváradai román kereskedők és iparosok összeírásával ezeknek pártolását kéri ki az összes román hatóságoktól. A román nép közgazdasági megerősödését célozza azon akciónk is, amely a belényesi, csékei és vaskóhi szervezetek segítségével népbank felállításán fáradozik, melynek keretén belül a falusi fogyasztási szövetkezeteket szervezzük. Azt hiszem, hogy már általános közgazdasági szempontból is előnyös ez, mert hiszen a becsületes konkurrenciára a kereskedelem és a publikum előnyére válhat.

A szélső sovíniszta vád, mellyel illetnek némelyek bennünket, már elesik az által is, hogy szervezetünk szintén egyik főcéljául tűzte ki, hogy harcolni fog az oly, esetleg előforduló, román tisztviselők ellen, akik nem válogatva az eszközöket a vagyonszerzésben, a tisztviselői kar hírnevét kompromittálhatják és destructiv munkát végeznek az ország konszolidálására irányuló törekvéseknél. Az pedig, hogy a szervezet kebelén belül alkotott jogügyi osztályok az állampolgársági listák összeírásával kapcsolatban felügyelnek, hogy olyanok ne kerüljenek a listákba, akik erre nem érdemesek, illetve erre törvényen alapuló joguk nincs, azt hiszem, hogy ezáltal is nem szélső sovíniszta, avagy antisemita, hanem olyan munkát végeznek, mely ez ország minden jó polgárának csak dicséretére válhatik és mely tevékenységük a kormány lapja, a „Viitorul” is csak szép és buzdító szavakkal emlékszik meg.

Különbö is úgy az oradea-marei, mint Erdély főbb városaiban és a vidéken megalakult szervezetekben egyetemi tanárok, ügyvédek, orvosok, liceumi tanárok és más intellektuelek is igen nagy számban vannak, akiknek személye minden időben elég garancia lehet mindenki részére, hogy míg ők e szervezet tagjai, oly elvek fogják irányítani azt, melyeket bármely politikai párt is elveitül tűzhetne ki és melynek megvalósítása csak dicséretre válnának.

— Sajnos, hogy vannak olyanok, — nem ezen szervezetekben, — akik követett elveket, azokat oly színben tüntetik fel, mintha általuk a békés polgárok közötti egyetértés veszélyeztetve volna.

Veér Imre leleplezi a Somogyi-Bacsó-gyilkosság tetteit

Szegedről jelentik: Az igazságügyminiszter rendeletére, nyolc hónapi fogság után, szombaton ideiglenesen szabadlábra helyezték Veér Imrét, a magyar köztársasági párt volt elnökét. Az elmúlt év végén tudvalevőleg a budapesti törvényszék köztársasági propaganda miatt másfél évi fogházra ítélte Veért, aki a fogságban félszemére megvakult.

A rendelkezés értelmében Veér még szombaton délelőtt elhagyta az államfogházat és rögtön Budapestre utazott. Veérnek ugyanis a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében konkrét okmányai és tárgyi bizonyítékai vannak a büntetésekre személyére nézve. Szegedi fogsága idején a honvédtörvényszék idézte be vallomástételre, de Veér megtagadott minden felvilágosítást, azzal az indokkal, hogy mint fogoly nem rendelkezik tárgyi bizonyítékokkal. Miután most — jöllehet csak ideiglenesen — szabadon bocsátották, Budapest az illetékes hatóságok előtt bizonyítékai alapján részletes vallomást fog tenni a Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyében.

Darvas harisnyái a legjobbak.

Pontos kiszolgálás	AKAR-E	Pontos kiszolgálás
jól étkezni? Ugy föltétlenül keresse fel a jó konyháról már közismert és a BANK-SZÜLLŐ elsőrendű borait jutányos árban mérő		
„Kath-kör” vendéglőjét		
Kellemes kerthelyiség	Szíves pártfogást kér, Krajcsik István bérle	Kellemes kerthelyiség

Dorian Terrace és Dorian-filmszínház

9 órákor

6 órákor

Ma, pénteken bemutató

ISTEN VELED IFJUSÁG

Szentimentális dráma 6 felvonásban.

A főszerepben: **Heléna Makowska** és **Mária Jacobina**.

Ezt megelőzi:

„Chaplin, mint box-bajnok”

Burleszk 2 felvonásban.

Theil szalámi, Sibiu — Nagyszeben

A felekezeti iskolák többé nem nevezhetik ki a tanerőket

A közoktatási kormány immár a nyílt önkényi terére lépett a kisebbségi oktatás megsemmisítése érdekében. A román imperium első idejében a destruáló rendeleteket igyekeztek magyar törvényekkel és rendeletekkel indokolni. Később a román nemzet irányzat térhódítása volt a mozgató motívum, amellyel az intézkedéseket beállították. Most azonban már úgy látszik, hogy a kormányt nem fészélyezi semmi abban, hogy olyan intézkedéseket hajtson végre, amelyek sem régi magyar törvényekben nem gyökeredeznek, sem a nacionalizálással nem támogathatók.

Gocan Simon nagyváradai főigazgató utasítás a kisebbségi iskolákkal a következő rendeletet közölte:

„No 67078—1924.

Van szerencsém tudomására hozni, hogy egyetleneg magániskolának illetve kisebbségi felekezeti iskolának sincs jogban tanítót, vagy tanárt alkalmazni a közoktatásiügyi miniszter ur előzetes jóváhagyása nélkül. Azoknak a kérésre, kik reorganizálni akarják magukat, az illetékes tankerületi főigazgatóság és revizorok útján felterjesztendők.

Utána akartunk jární a helybeli főigazgatóságon a rendelkezés alapjául szolgáló miniszteri rendeletnek, azonban ezt nem kaptuk meg. A főigazgatóságon csupán annyi felvilágosítást kaptunk hogy a reorganizálás kifejezés nem vonatkozik a mostan alkalmazásban levő tanerőkre, hanem csakis azokra, akik utjonnan fognak szolgálatba lépni.

A rendelet célja világos: végleg el akarja venni a kedvét az iskolafenntartó felekezeteknek, hogy iskoláikat tovább is fenntartsák. Előbb az államsegély megvonásával próbálták a kisebbségi oktatást katasztrófába dönteni. Nem sikerült, mert a kisebbségi hívek hallatlan áldozatkészséggel támasztották újból alá intézményeik existenciáját. Azután megindult az anyanyelv ellen vezetett kampány: ez sem tudta felborítani a felekezeti iskolákat. Most tehát itt a végső adu: Ki kell eszavarni a fenntartók kezéből a tanerők kinevezését. Lásuk: melyik felekezetnek lesz reá kedve, hogy minden jogot a kormány kezébe adjon és ő maga az irtoztos terheket vállalja. Elvégre kétségtelen, hogy a felekezeti oktatásnál legfontosabb az oktató személyzet megválasztása. Hogy csak egy példát mondjunk: a zsidó iskoláknál az iskola-fenntartónak ismernie kell az alkalmazandó tanár erkölcsi és vallási életét. Ha azonban megtörténik az, hogy a kormány kinevez egy vallástalanul élő, a szombat törvényeit megvető férfit egy orthodox zsidó iskolába tanárnak, hát elképzelhető-e, hogy egy ilyen férfiaktól vezetett iskolát az a zsidó hitközség tovább is fenntartana? De ugyanez az eset más felekezeteknél is.

Ez a rendelet tehát arra törekszik, hogy végleg elvegye minden felekezeteknek a kedvét az iskola fenntartástól azokat teljesen a desperáció karjaiba dobja úgy, hogy valamennyien felkiáltanak: inkább bezárjuk az iskolánkat, inkább nem kell felekezeti oktatás. És akkor a kormány nyugodtan kiállhat Európa közvéleménye elé és azt mondhatja, hogy a kisebbségek önmaguk lemondtak iskoláikról kétségkívül azért, mert őket az állami oktatás rendszere teljesen kielégíti.

De ez nem fog olyan könnyen menni. A felekezetek nem fognak azonnal a kétségbeesés végső eszközehez, iskolák bezárásához folyamodni. Itt olyan nyílt törvénytörés előtt állanak, amelyet a felzúdulás el kell hogy seperjen. Semmiféle törvény, rendelet, erkölcsi szabály vagy államérdek nem írja elő, hogy az állam szigorú felügyelete alatt működő kisebbségi intézetek tanerőit a kormánynak volna joga kinevezni. A régi magyar törvények minden

felreértést vagy kétséget kizáróan biztosítja a felekezeteknek a tanerők alkalmaztatási jogát. Lehetetlennek tartjuk, hogy a román egyházak vezetői oda ne lépjenek a miniszter elé és ne mondják oda hangosan az energikus vétőt, gondolniok kell arra, hogy ők a magyar imperium alatt saját maguk nevezték ki tanerőiket, azok államsegélyt is kaptak és soha fel nem merült a legvakmerőbb sovíniszta fejében sem az az Anghelescu-gondolat, hogy az állam küldjön a nvakukra tanítókat. Emlékeznünk kell, hogy milyen országos tiltakozásban szállottak ők sikra csupán azért is, mert a háboru alatt a román hadüzenet után a magyar kormány a román iskolákhoz fel-

ügyelót nevezett ki, akinek megadta azt a jogot, hogy az előadásokat végighallgassa és a tantestület ülésén részt vehessen. A román egyházak tehát kétségtelenül nyíltan, egyenesen, őszintén be fogják vallani a kormány előtt, hogy ez a legujabb rendelet olyan önkényeskedés, amelyre a régi magyar világban ellenük soha sor nem került, amelynek a gondolata soha fel sem merülhetett volna.

A kisebbségi egyházak tehát nem fognak egyedül maradni e rendelet elleni törvényes harcban, hanem mellettük lesznek minden bizonnyal a román egyházak is. Ezt a rendeletet vissza kell vonni!

A gyilkossággal gyanúsított nagyváradai kereskedő bejelentette öngyilkosságát a szerkesztőségnek

A lítkozalos Spitz-ügy új fejezete — Halálba kergették Kelemen Kálmánt? — Az eltűnt kereskedő levele Sovrea vezető ügyészhez és a Nagyváradhoz

Tegnap reggel levelet hozott a posta Kelemen Kálmán Hevesi-telep 6. szám alatti kereskedőtől. Kelemen Kálmán neve Spitz papirzacskógyáros eltűnése kapcsán tűnt fel. Öt gyanúsítottak ugyanis, hogy megölkölta Spitz Sámuel, de a vád alól tisztázta magát.

Kiszabadulása után felkereste Kelemen Kálmán szerkesztőségünket és esorok írójának elmondta élete nagytragédiáját. Mi akkor ígéretet tettünk neki, hogy ha beigazolja állításait, a nagy nyilvánosság elé vesszük ügyét. Kelemen azzal tért ki ügyének publikálása elől, hogy most nősült és nem szeretné ha gyilkossággal kapcsolatban emlegetnék. Most

levelében bejelenti, hogy öngyilkos lesz. Egy levelet pedig a királyi ügyészségnek kér továbbítani azzal, hogy indítsák meg a vizsgálatot.

Kelemen levele, amelyet szerkesztőségünkhez intézett, a következő:

Oradea-Marc, 1924. VIII./6-án.

Mélyen tisztelt főszekesztő ur! Tisztelettel kérem, sziveskedjék a kir. ügyészséghez címzett leveletem b. lapjában kitenni, kérem ezt, mint a lap régi előfizetője, továbbá, mert a levélben foglalt dolgokkal annak idején a Nagyvárad sokat foglalkozott, azonban a közönség még a mai napig sem tudja, hogy szenvedtem a szörnyű vádban és szegyenben és gyalázatban kellett élnem és nem tudják mi az igaz. Éppen azért ismételve kérem, sziveskedjen helyreigazítólág közölni, annál is inkább, mivel ezt Bíró újságíró ur meg is ígérte. Előre is köszönöm utolsó kívánságom teljesítését és egyben kérem, hogy levelem a feldolgozás után sürgősen továbbítani. Tisztelettel Kelemen Kálmán kereskedő, Hevesi-telep No. 6.

Kelemen bejelenti öngyilkosságát a vezetőügyésznek

A királyi ügyészséghez intézett levél pedig szóról-szóra a következőképen hangzik:

Oradea-Marc, VIII./5.

Tekintetes Kir. Ügyészség! Oradea-Marc.

Nagys. dr Sovrea Valér vezetőügyész urnak.

Ezúton értesitem a fenti címet, hogy a mai napon öngyilkosságot követek el és veronállal megmérgezem magam.

Öngyilkosságom oka az, hogy Gerber Ede, Gerber Vilmos Teleki-utca 43. szám alatti lakosok még tavaly ártatlanul, hamis váddal illették, hogy én öltem meg Spitz papirzacskógyárost. Én akkor tisztáztam magam és elengedték.

A való pedig az, hogy Gerber Ede a volt feleségemmel szerelmi viszonyt folytatott és vadházasságban most is együtt élnek, hogy az én vagyonomban zavartalanul tudjanak élni, ilyen hamis vád alapján akartak eltenni láb alól, azonban ez nem sikerült. Hogy tényleg szerelmi viszonyt folytattak, arra a következő tanukat állítom: Frentzné, Teleki-utca 48. és Kreutz szintén Teleki-utca 48. idős

Kovács Béla és neje Körös-utca 8. szám, ifj. Kovács Béla Oda-utca 7. szám. A külvárosban ezek nálam vevők voltak, továbbá Tóth Zsigmond eszmadiamester Bem-utca 17. szám alatt tanum reá, hogy költ feleségemmel egyszer tetten értük Gelbert Edét, megjegyzem, hogy mindkét Gerber-fiu a rendőrség besugója és így sikerült nekik engem a rendőrségen hamis vádba kergetni, egyébként mind a kettő veszedelmes munkakerülő, csavargó és hamis igazolványokkal felszerelt katonaszökevény és abból élnek, hogy nagyváradai kereskedőket megzsarolnak olyformán, hogy Gerber Vilmos beállít a kereskedőkhöz, hogy a céget lopják és ő kinyomozza 10—20 ezer leiert, hogy ki a tolvaj. Híszékeny kereskedő ebbe belemege, akkor ő beszél valamely segédjével a cégnek, hogy ha neki ezt, vagy azt az üzletből jó áron kihozza, megjutalmazza és mikor hozott, siet a tárggyal a rendőrség és ott följelenti. Ott ő neki hisznek és így szedi szerencsétlen áldozatait. Így zsarolta meg a Linoleum áruházat, ifj. Ullmann Izidor céget, a Kurländer és Ullmann, ifj. Weisz Bernát Zöldfa-utca, ifj. Sonnenfeld József-cég és számasat. Tanum erre Papp József mázolómester, volt detektív és Csordás régi kereskedő, szintén volt detektív.

Miután ez a két ember tudja, hogy én minden bűnökét ismerem, folyton névtelen följelentéseket küldenek ellenem a rendőrségre és az ügyészségre mindenféle hamis vádakkal, hogy hátha sikerülne engem bezáratni, a hatóságok előtt kompromitálni, vagy a rendőrségen jól elveretni, úgy mint a Spitz-ügyben összerörték, no meg azért, hogy miután most nősültem, a feleségem előtt olyan színben tüntessen fel, mint közönséges gonosztervő, a kit a rendőrség folyton üldöz és már itt is házasságtörést követtek el, mert még ezekre ráadásul a feleségemnek, aki egy intelligens gazdag urinő, egy törvényszéki bíró özvegye folyton névtelen leveleket küldenek a legtragább szavakkal, hogy én a pénzt vettem el őt és megölöm, mert én egy közönséges gyilkos vagyok. A leveléhez mel-

Atlantic nyári mozgó

9 1/4 órákor

Apolló mozgó

6 és 9 órákor

Csütörtök és pénteken

VETÉLYTÁRSÁK

Dráma 6 felv. Rendes helyárak.

A főszerepekben: **Lóth Ila és Matyasofszky Ilona.**

Az Atlantic mozgóban műsor kerekében fellép

a híres Clauson akrobata csoport.

lékeli az újságcikket, amit a Nagyvárad írt rólam a Spitz-ügyben 1923 II/9-én és mindezeknek a rágalmaknak és leveleknek se vége, se hossza. És minden második-harmadik nap jön egy olyan pontosan felszerelve még a rendőrségi és vizsgálóbírósi akasztásokkal is felszerelve, amit senki más nem tud, csak ő, Gerber Vilmos és csak neki vannak azok az újságcikkek, amit akkor írtak rólam a lapok, mert én jártam a kiadói hivatalokban és nincs belőle egyetlen egy példány sem, egy be van kötve, de nekem kölesön még nagy kaució ellenében sem akarták kiadni. Kiadták egy esetben, mint kereskedőnek, mert iparigazolványom volt Gerber Vilmos felment az Iparhatósághoz még tavaly 1923 VII. hóban, hogy hogyan mertek nekem impart adni, egy rablógyilkos gazembernek és többszörösen büntetett előéletű egyénnek. En büntetve soha nem voltam. Erre visszavonták az iparom, még az erkölcsi bizonyítványom is nem mutatott. Gerber Vilmos pedig a rendőrségen megakadályozta, hogy megkapjam, csak hosszú utánjárás után sikerült megszerezni és addig az üzlettem állt és tetemes kár ért. Még egy esetet, ami nagyon jellemző rá.

Telki-utca 43. szám alatt volt Takács Mihálynak vendéglője még 1919-ben, Gerber Ede akkor vörös katoná volt, úgy jött haza fegyverrel a csásari frontról, ezt látta Takács is és amikor látta, szólt neki, hogy akkori viszonyok között nem szabad fegyvert tartani, vigye azt el a háztól. Ő pedig eldugta a klozet hátmögé és felment a román katonai ténparancsnoksághoz, hogy Takács fegyvert rejtett, erre Takácsot letartóztatták, hosszú ideig fogvatartották és csak nagy pénzbírság lefizetése után engedték szabadon. Ilyenekre képesek a Gerber-fiúk. A jelenlegi korcsmabérlőüket is fenyegetik és folyton jelentetik fel, ugyanígy tesznek a Weinfeld Sámuel nevű bérlővel is, akivel 10 pere van, számtalanszor jelentette fel hamis váddal a rendőrségen. Befejezésésképpen megemlítem, hogy nem bírja tovább a lelkem az egységsült, ez a két ember tönkretett, erkölcsileg, anyagilag, szellemileg, fizikailag, tönkretette a volt családom, ő véggettük kellett elválnom és ott hagyni két gyermekem, most a második házasságom is tönkretette, megmérgezte a családi életem és minden boldogságom a leveleivel és följelentéseivel és nem bírtam sehol védelmet találni, csak a halálban, még saját édesanyámat is ellenem uszított, meg a bátyámat mindenféle ravasz fondorlatokkal, hogy ők is jeleltsenek fel, hogy mennél több bajt csinálnak nekem.

Tisztelettel kérem a vezető ügyész urat, hogy a legszigorubb vizsgálatot elrendelni méltóztatassék és példásan büntesse meg ezt a két embert. Azonban kérem, ne a rendőrséggel nyomoztasson, mert minden detektív és rendőrségi hivatalnok barátja, hanem a szigurancaival, ott nem lesz elhússolva. Legutoljára becsánatot kérek, hogy ilyen hosszú levéllel alkalmatlankodtam, de tudom, hogy puritán igazságos ember, azért hoztam az ön tudomására,
Kelemen Kálmán.

Utóirat: A levelet, amelyet Gerber Vilmos jelenlegi feleségemnek írt, megtalálható özv. Kelemen Sándornénál Damjanich-utca 36. Sarkadi Zoltán gépész házában neki adtam át megőrzés végett. A vezetőügyész ur szíves elintézését kérem és becsánatot kérek, hogy alkalmatlankodtam.

Tisztelettel:

Kelemen Kálmán, kereskedő.

Nem találják Kelemen

A levél vétele után azonnal a toloncházba siettünk, mint az illetékes kerületi kapitánysághoz. Wolff kapitány Radu komiszárt rendelte ki, akivel együtt elindultunk a Hevesi-telepre.

Hevesi-telep 6. szám alatt találunk rá Kelemen lakására. Kis üzlete is van a házában.

— Kelemen urat keressük — szólunk — itthon van?

— Nincs itthon. Már vagy két napja nem is láttam — feleli egy öreg asszony.

— Kicsoda maga nénikém — kérdezzük.

— Én özv. Nagyné vagyok, a Kelemen anyósa. Nem láttuk már két napja, nem tudom, hová ment. A lányom, Kelemené, nincs itthon, bement a Nagypiacra, de ő se tudja, hogy hová tűnt el az ura.

— Nem éltünk mi jól kérem két napig

sem ezzel az emberrel. A lányom se, engem meg éppen nem szeretett. De nem beszélék erről.

Radu komiszár míg én özv. Nagynéval beszélék, átkutatja a lakást, padlást, hátha megtaláljuk valahol Kelemen. Nincs sehol.

A Hevesi-telepről Damjanich-utca 36. szám alá megyünk. Kelemen Kálmán szüleihez. Nem találunk otthon senkit.

Azután végigjártuk az összes kórházakat, kerületi rendőrkapitányságokat, de sehol sem tudnak semmit Kelemenről. Így nagyon valószínű, hogy

Kelemen öngyilkosságot követett el ismeretlen helyen és a hatóságoknak még nem jutott tudomása.

Ötödikéről keltezett a „Nagyvárad” szerkesztőségének a levél, azóta nem láttuk hozzátartozói sem.

A Gerber fiukról

írott dolgokat e pillanatban nem tudjuk ellenőrizni. Azt tudjuk határozottan, hogy

Gerber Vilmos annakidején aktív részt vett a Kelemen elleni nyomozásban.

Évek óta a nagyváradai államrendőrség különböző detektívsoportjainak besugója és mint ilyen nagyon antipatikus szerepet játszik.

Reggelig dolgozott a német delegáció

Marx kancellár sikere Párisban

Londonból jelentik: Ma délelőtt 10 órakor nyújtották át a konferencia főtákarának a német ellenjavaslatokat. A német memorandum legelső sorban a konferenciának a szankciók kérdésében hozott határozata ellen fordult. A német delegáció visszautasította még csak az elméleti lehetőségét is annak, hogy a szövetségesek bármelyike is fenntartsa magának a jogot az önálló szankció életbeletetésére.

Foglalkozik továbbá a német memorandum a Ruhr-vidék gazdasági kiürítésének kérdésével is és azokkal az intézkedésekkel, amelyeket annak gyakorlati keresztülvitelére nézve határoztak el. Emléik az amnesztia kérdését is. A németek teljes amnesztiát követelnek minden kivétel nélkül. A további ellenjavaslatok legelső sorban a dologi szállítások kérdésével és a döntőbíráóság ügyével foglalkoztak.

A delegációk legnagyobb munkateljesítménye a bizottsági tárgyalásokban koncentrálódik és minden látszat szerint továbbra is ebben az irányban mutatkozik a legnagyobb érdeklődés. A delegátusoknak a legnagyobb gondot a Ruhr-vidék kiürítésének kérdése okozza, mert e tekintetben egy lépést sem tettem előre. Herriot összekapcsolta a kiürítés kérdését a szövetségesek közti adósságok kérdéssel és hajlandó lenne, a Ruhr-vidéket katonailag is kiüríteni, ha Anglia és Amerika az adósságok kérdésében engedményeket tennének. Eddig azonban a két állam közül erre egyik sem mutat hajlandóságot.

Párisból jelentik: A német delegációnak a londoni konferencián történt első felépéséről a Martin tudósítója a következőket írja: A birodalmi kancellár válasza türebb volt. A legfontosabbak azok a szavak, hogy a német nép csak akkor tudja teljesíteni súlyos kötelezettségeit, ha szabad gazdasági tevékenységét újra biztosítják.

Ezek után nincs kizárva, hogy a szerencsétlen Kelemen súlyos vádai nap alapnállkülek.

A nagyváradai államrendőrségen Kelemen Kálmán bátyja, Kelemen Sándor feljelentette sikkasztásért. A kihallgatások Borody komiszár special előtt pár nappal ezelőtt fejeződtek be. Kelemen tagadja, hogy sikkasztott volna, csupán — ugymond — elszámolási viszonyban van bátyjával. Szombaton reggel kellett volna újból jelentkezni Kelemennek kihallgatásra. Borodynak a kihallgatás végén azt mondta Kelemen:

— Nem jövök én már szombaton kihallgatásra.

Akkor nem is tulajdonítottak e kijelentésnek fontosságot, most már valószínű, hogy ekkor öngyilkosságra célzott.

Dr Sovrea Valér vezetőügyésznek

tegnap átadtuk a neki címzett levelet. A vezetőügyész kijelentette, hogy megindítja a vizsgálatot az ügyben.

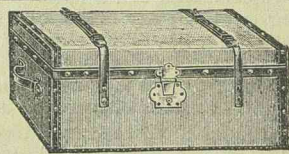
A rendőrség olasz-i kapitányságától Radu komiszár kutatja Kelemen, de eddig még a leghealványabb nyomnak sincs birtokában és így nem tudhatjuk, éle Kelemen, vagy valóban beváltotta bejelentését és megmérgezte magát...

Biró György.

A Petit Parisien kiemeli, hogy a németek első érintkezése a jóakarát légkörében történt s figyelemre méltónak mondja a birodalmi kancellárnak ünnepélyes kijelentését, hogy Németország a szakértői tervezet gyors megvalósítása érdekében megalapadásra akar jutni a szövetségesekkel.

A Quotidien szerint a németek legnagyobb gondja az, mint lehetne keresztül vinni a Ruhr-vidék katonai kiürítését s mint lehetne megakadályozni a francia és belga vasutások további tartózkodását a Rajna balpartján. A francia és a belga kormány, valamint Marx és Stresemann tárgyalásai döntő jelentőségűek a konferencia kimenetelére.

A Gaulois tudósítója azt írja, hogy a német delegáció tegnapi magatartása bizonyos tekintetben jó hatást tett a konferenciára. A német megbízottak önértékesek voltak, de semmiféle fölösleges hetvkéséget sem mutattak.

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be elsörendü börondárunk, berendezett kassettáinknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való elarustása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges börondárak elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalunk javításokat is.

Nagyváradai Börondárú és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám.

BUTORNAGYELARUSITAS
augusztus 15-ig minden elfogadható árban
augusztus 15-től **Bécsi Butorkiállítás**
BÜCHLER MARTON Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 8 szám

Még az idén pompázni fognak a szobor-park virágai

Két új turbina kiküszöbölte végleg a vízmizériát

A Kispiac-téren már kőparkányok emelkednek és szorgos munkások állnak fel a régi talajt, hogy új képet varázssoljanak a Piata Unireire. A volt Szent László parkirozásával kapcsolatban a főmérnöki hivatal egész sereg munka befeljesztésre készül, melyek részben tegnap kerültek a tanács megvitatása alá.

Köszeghy főmérnök a műszaki tanácsosi hivatal aktuális eseményeiről a következőket mondotta munkatársunknak:

— A Piata Unirin az alapozási munkák készen vannak. A műkö munkálatoikon a Rosenberg-cég telepén hetven munkás dolgozik állandóan s a piactér azért mutat ma még sivár képet, mert ezeket a kőszegélyeket egyszerre fogják a zöldfűvet utcai vasútvonalon a gyárból kiszállítani. Összesen 800 méter kőszegély nyer a piactéren elhelyezést s ebből naponta száz méter állítható fel. Tehát nyolc nap kell mindössze a felállításához. A kertészekkel az a megállapodás, hogy harminc centiméter földdel fogják a talajt feltölteni. A nagyogóan megkonstruált kert csodaszép virágai még az idén pompázni fognak. Diuliu Marcu, a parkirozás bukaresti építész tervezője valamelyik nap Nagyváradra érkezik, hogy a hiányzó modelleket megtárgyalják.

— A király és a királyné művész-ai képei ünnepélyes keretek közt nyer felállítást egy reneszánszstílusú, három pilléres beépített keretben, amely Spiegel Frigyes, a kitűnő műépítész terve. A ráma sötétkék alapszínű a kidolgozott dom-borművek valódi aranyozást kapnak.

— A nagypiactéri sátrak ügye halasztást szenvedett — folytatta az interjú a főmérnök, — de meg fogjuk valósítani, mert rentabilis s egyformán szolgálja a város és a piaci árusok, iparcsoke érdekeit.

— A vásárlókat illetően a Leon Leé társaság most küldötte le Párisból már az ismertett skizmeket, de az ajánlat még nem történt meg.

— A vízműnél az új gépek felszerelése befejezés előtt áll. A két darab turbina egyenként 100 lóerős s egyzersminderkorra kiküszöböli a vízmizériát.

A jövőben a legmagasabb helvek is kapni fognak elegendő vizet s a kánikulákban fenyegető vízmizériától sem fog kelleni tartani.

A vízkérdés hosszú időre meg van oldva.

Harsányi Miklós

Több mint fél évtizede annak, hogy a nagyváradai színház drámai együttese egy új, fiatal taggal szaporodott. A közönség eleinte sandán nézett rá, mint a jövevényekre szokás, de már az első színpadi szereplés elfújta a találgató bizalmatlanság ködfellegét, frappáns művészi teljesítményeinek érdemszerűen diadalmasan robotgott be a nagyváradai színházlátogató közönség szeretetébe Harsányi Miklós.

Ez a szeretet, mely nem üresen kongó frázis, sem a divatos szólamok fegyvertárából előszedett kommunike-izü banalitás, a fiatal művész-ember egyre teljesebbé bomló talentumával lépést tartva, sokszor tágtult bámulatteljes hódolattá, mert amit Harsányi ábrázolt elénk a színpadon, az több volt, mint intelligens utánérzés és markirozása mások érzelmeinek, mondani, nevetni és sirnivalóinak: több volt artisztikus életkopirozásnál is: maga volt az ezerarcu, életté idegzett élet, amit saját szíve lüktetésén, saját vére hullámzásán keresztül szenvedett vagy kacagott elérvült szemünkbe ez a kiténő, nagyjövő színész. A sötét nézőtérrel hányzor lestük remegve és izgulva egy-egy finoman ivelő gesztusát, hányzor ragadtunk a csodálatosan nemes, tisztacsengésű

LEGUJABB

Szombaton befejeződik a londoni konferencia

Mi lesz az angol—orsz kereskedelmi szerződésben

Londonból jelentik: A szakértők folytatják a német jegyzék bevizsgálását, amely gyorsan és simán halad. Az alábbi kérdéseket határozathozatal miatt áttették a fődelegátushoz: szankciók amnesztia, döntőbírósi eljárás, belga-francia vasúti igazgatás, szövetségi közti vasutások Ruhr-vidéken hagyása, készpénzfizetések és áttulások. Ezekben a kérdésekben a fődelegátus fog dönteni. Remélhető, hogy a tizenhatos tanács gyorsan befejezi munkáját és szombaton délutánra a konferencia műve tető alatt lesz. Hátra marad még a Ruhr-vidék katonai kiürítésének kérdése. Reméljük, hogy ebben az ügyben az érdekelt — a francia, belga, német miniszterelnökök fognak tanácskozni.

Nyílt titok, hogy Herriot e kérdésben Párisból bizonyos körök nyomása alatt áll, akik követelik, hogy

ragaszkodjék a kiürítés két évi határidejéhez.

beszédhangjával az illúziók mindent feledtető világába...

Nehéz lenne számotvetni róla, mert hisz hat év óta alig múlt est, mely a lámpák előtt ne találta volna a nagyváradai színházközönség kedvencét, az élet fájdalmaiból sürített drámában, végigmosolygott vigjátékokban, de operettekben és operákban is: egyaránt ott volt és nélkülözhetetlen volt.

Hogy most mindezt, amit a páholyok, zsöllek, de a karzat látogatói is jól tudnak, fekete betűkkel mégis papírra tesszük, annak fájdalmas apropóját adja egy már korábban rebesgetett hír: Harsányi Miklós megváltik a nagyváradai színház kötelékéből...

Hat év gondtal, kényes izléssel és a leg-tömörebb művészi értékkel végzett munkája után meg kell mondanunk neki valahol végre, hogy becsültségünkkel és ragaszkodásunkkal fel tudjuk mérni vesztésünk mélyét s hogy mindig visszavárho szeretetünk csupán pályájának előrelendülő ivén tud megnyugodni.

Hiányozni fog nekünk jövőre, sok vesztett értékünkkel együtt Harsányi átfogó intelligenciája, élményteljes szereplései, áttított művészhumora és jól tette a színház vezetősége, hogy 12-én este egy külön és csak Harsányi Miklós búcsuzott előadás keretében alkalmat nyújtott a nagyváradai publikumnak arra, hogy távozó kedvencétől komoly megindultsággal elköszönhessen.

Molnár Ferenc világjárt alkotásának, az Ördögnek címszerepében lép fel közöttünk utoljára a fiatal művész, kinek ünnepelésére — mint értesülünk — nobilis gesztussal készült Nagyvárad társadalmá. Az est emlékeztetéssé tételén egy sereg minden szépet, jóert lelkesülni tudó urihölgy buzgólkodik, akiknek páratlan agilitása, előkelő izlése az est méltó külső sikerének biztos garanciája. Bizonyosak vagyunk abban, hogy Nagyvárad társadalmá saját tradícióhoz és a bucsuzó művészhez egyképpen méltó módját fogja lelteni hálája dokumentálásának. (—y.)

Nóll et francia hadügyminiszter Macdonaldal a Ruhr-vidék katonai kiürítéséről tárgyaltak.

Londonból jelenti: A Ruhr-vidék kiürítése ügyében megtörtént a megegyezés a következőkben:

a francia csapatok kivonulnak, a Ruhr-vidéken működő német rendőrséget szövetségi közti bizottság fogja ellenőrizni.

Londonból jelentik: Az angol—orsz kereskedelmi szerződésben a legtöbb kedvezményt adja Angliának. Oroszország kifejezetten lemond a külföldi propagandáról, elismeri a háború előtti adósságait, kártalanítja a nacionalizált üzemek tulajdonosait.

A szerződés aláírása után az angol kormány javasolni fogja a parlamentnek, hogy vállaljanak garanciát a kölcsönért, amelyet az oroszok londoni bankoktól fognak felvenni.

Az állami tisztviselők kétségbeejtő helyzete

A postások és megyei hivatalnokok máig sem kapták meg fizetésüket

Sokszor hangoztattuk már, de különben is régen beigazolódtott tény, hogy az állam gépezete csak az esetben funkcionálhat kifogástalanul, ha megfelelő számu és jól dotált hivatalnokai karral rendelkezik. Becsületes és jól fizetett munka, ez az irányadó elv és akkor a közönség is — melynek szolgálatára és a köz érdekében a hivatalnokok működnek — meg lesz elégedve. Ugy éreztük, hogy ezernyi panasz, reklamáció özőne után szinte naivítás már a rend bekövetkezheto eshetőségeiről álmodni is. A panaszok és kifogások csak mélyülnek, kövesednek és hova-tovább a közönség abba az apátiába esik, hogy ezen a szomorú helyzeten változtatni már aligha lehet.

Egyes állami intézmények, de különösen a posta meddő működésébe még kétségbeejtőben sir bele a tisztviselők keserves sorsa és szánalomraemlő helyzete. Különösen áll ez a nagyváradai postásokra, kezelőkre, tisztviselőkre. A drágaság egyre növekedik és fizetésjavításról még beszélni sem szabad. Nevetéses kis fizetést kapnak a postások és még erre az összegre is alaposan megvárakoztatják a tisztviselőket. Már nem elsején fizetnek, hanem minden hónapban más-más napokon, 5—10—15-én és ez így fog menni addig, amíg 30-ikát elérik és egy év alatt egy hónapot veszítenek. Ezért a késedelmes fizetésért több a hivatalnokok kiadása, mert nem tudják kellő módon beosztani a sokáig várt kis összeget. Mire elérték végre a kifizetési naphoz, jönnek a váratlan levonások 3—4 év előtti és elévült büntetésekért. A munkakörrel teljesen meg vannak nehezítve a postások, mert félannyi munkaerő sincs alkalmazásban, mint amennyire minimálisan szükség volna. Szabadságról még betegség címén sem lehet szó, de ugyanakkor feltűnően másként kezelik a regátiak sérelmeit, akiknek bőven jut ki a szabadságidőből. Ilyen siralmas helyzet közepette nem tudják a postások, hogy 1700—2000 leiből mit fordítsanak lakásra, kosztra. Ruházkodásról és szórakozásról már egyenesen le kell mondanunk. Eddig kölcsönökből tengették életüket, mert a fizetés még kosztra sem elég. Ilyen szomorú sorsban tengődnek a postások.

De nem sokkal rózsásabb a sorsa a vármegyei tisztviselőknek sem. Csak nemrég hangzott el a felszólalás a vármegyei közigazgatási bizottság ülésén, hogy a tisztviselők pontosan 1-én kapják meg járandóságukat, amit Coroiu pénzügyi adminisztrátor meg is

igért. Ma már 8-ika van és a tisztviselők ma sem kapták meg fizetésüket. Ez a legnagyobb zavart teremtő közöttük azért is, mert házbérlőket nem tudják fizetni, már pedig az új lakástörvény értelmében ha nem fizetnek, kilakoltathatják őket. Még rosszabb helyzetben vannak a járási erdőhivatal alkalmazottai, akik már három hónap óta nem kaptak fizetést.

Milliók csalások a zalatnai aranybányáknál

Furfangos emberek becsapják a parasztokat

A bukaresti Universul nagy cikkben hívja fel a kormány figyelmét a zalatnai állami aranybányák környékén szinte hetenként megismétlődő csalásokra. Egyes szélhámosok azért keresnek, hogy a bányászoktól és aranymosóktól megvásárolják a lopott aranyat. Ez azonban már egész szimpla foglalkozás lett és most sokkal egyszerűbb, ravaszabb és veszélytelenebb módon csapják be milliók erejű a könnyen hívó parasztokat.

Az elmúlt héten vásár volt Zalánán és messze környékről odacsődültek a parasztok. Mindenki figyelmét felkeltette egy a kocsmában mulató társaság, amely hangos cécót csapott, szórta a pénzt és ezer lejt ragasztott a cigány homlokára. Csakhamar elterjedt a hír, hogy a mulatók gazdag aranyérre bukkantak. Most ennek az öröme isznak és itt a helyszínen meg is szervezik a bányatársaságot. Persze a kiaknázás megkezdéséhez pénz kell. Erre ott rögtön jegyzést indítottak. Busás osztályokat ígértek mindenkinek, aki pénzt ad a biztos vállalkozáshoz. A hiszékeny embereket sikerült is elbolondítaniok és rövid idő alatt közel egy millió lejt szedtek össze.

Aztán megkezdtek a tárnafurást. Három-négy hónapig pisztogáltak a munkával és akkor a már idegeskedő parasztoknak, akik őreiket is eladták, csak hogy a gazdag nyereségben részesedhessenek, kijelentették, hogy nincs arany.

Uganezek a szélhámosok megkárosították egy millióig ugyanezzel a trükkel a nagymási parasztságot is.

A becsapott emberek most az igazságtügyi hatóságok védelmét kérik a szélhámosok ellen.

ÚJ DONSA GOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 28.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hónapra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hónapra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda. (Telefon 13—01.)

* **Szeptember 26-án döntenek a járásbírákról.** Hivatalos értesítés jelenti, hogy a járásbírószágon működő bírák elmozdítathatatlansága felett szeptember 26-án tanácskozik a legfőbb kinevezési és előléptetési bizottság. Az ülésen a nagyváradi tábla elnöke is részt vesz s az ülést megelőzően dr. Lazar Aurél képviselő informálja a bizottság tagjait s a minisztert.

* **A lisztesek konferenciája.** A lisztkereskedők és a malmok megbízottai tegnap ültek össze dr. Vostinár főjegyző elnöklésével, aki az új természetrendeletet ismertette. A kormány 12 százalékos, 22 és 46 százalékos kiörletet ír elő. A malmosok konciálóból arányt szeretnének s éppen ezért megfelelő országos akció készül. A legnagyobb baj az, hogy a termés az időjárás következtében rossz, az agrárreform miatt kevés s a jövő évi ellátás a legkomolyabban problematikus.

* **Készül a Weltner elleni vádirat.** Budapestről jelentik: Weltner Jakab ellen az ügyészégi vádirat legkésőbb szombatig elkészül. Felségsértésért és lázadás büntetért vonják felelősségre Weltner.

* **Újból csödbe jutott egy bécsi bank.** Bécsből jelentik: A Lombard und Eskompte bank százhetven milliárd deficitel csödbe jutott.

* **Civilisation az Atlantic és Apollóban**

* **Színészek és újságírók futball-mérkőzése.** A színészek és újságírók futball-mérkőzése szombaton délután fél hétkor lesz a Sport-téren. A mérkőzés elé az egész város sportközönsége a legnagyobb érdeklődéssel tekint.

* **Új cégek.** A nagyváradi cégjegyző hivatala a következő új cégeket jegyezte be a héten: Reich Sándor rövidárkereskedés, Splendid, Strasser Aladár divatárkereskedés, Wessely, vaskereskedés Nagyszalonta, Jacobi és Meer, Temesvári sörlerakat. Tagjai Jacobi Béla és Meer Imre, Egyesült László- és Hunyadi-malom rt. fuzionált az Emilia-malom Weinberger Jakab és fia rt.-gal. A céget Papudoff Teodor igazgató is jegyzi. Vámiroda Bogdán Mihály és Constantin.

* **Civilisation az Atlantic és Apollóban**

* **A magánházak fellebogozása nem kötelező.** A belügyminiszter nagy gondtól és büntetésektől, kellemetlenkedésektől mentette fel az ország polgárságát. Mint egyik bukaresti lapból olvassuk a belügyminiszter július 22-én kelt 63209 számú rendeletével meghagyta az összes prefekturáknak és rendőrségeknek, hogy a román nemzeti ünnepeken csak a közhivatalok kötelező a nemzeti zászló kitűzése. A rendeletben azt mondja tovább a miniszter, hogy a hozzájutott információk szerint egyes hatóságok és rendőrségek megparancsolják a román nemzeti ünnepeken a magánszemélyeknek is a nemzeti zászló kitevetését. Felkéri tehát a prefekturákat, hogy hasonló intézkedéseket ne tegyenek, mert magánszemélyek a zászló kitételére nem kötelezhetők.

* **Orvosi hír.** Dr. Báron Vilmos, szülész, nőgyógyász néhány napra elutazott.

* **Eljegyzés.** Oláh Margitát eljegyezte Pányai Miklós. (Minden külön értesítés helyett.)

* **A Ciontemplomban** az istentisztelet péntek este fél 8 órakor kezdődik

* **Békés fordulat várható a Palma-kép ügyében.** Budapestről jelentik: Kovács ügyvéd bejelentette, hogy feltétel nélkül hajlando a Jacopo di Palma-kép rejtékelyét elárulni, ha a pénzügyminisztérium visszavonja a feljelentést. Illetkezők valószínűleg tartják, hogy rövidesen békés megegyezés fog létrejönni ez ügyben.

* **A kilakoltatott család.** Kaptuk a következő sorokat: Tekintetes Főszekerestő Ur! A Nagyvárad 1924. aug. 1. számában „Szabad ég alatt lakik egy öttágu család” cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag van szerencsém a következőket szíves tudomására hozni: Grabovszky Pál és családja kilakoltatási ügyének egészen más színeze van, mint amit a Tek. Szerkesztőségnek Grabovszki esetelné iparkodott. Röviden csak az a megjegyezni valóm van, hogy Grabovszkinak Cordau községben való letelepedését a község képviselő testülete az 1886. évi XXII. t.c. 9. § alapján egyenesen megtagadta nem állampolgársági, vagy illetőségi, legkevésbé nemzetiességi okok alapján, hanem más egyéb olyan okok alapján, amelyek nyilvánosságra nem valók. Fogadja főszekerestő ur tiszteletemet. Apateul-Roman, la 5. Aug. 1924. Joan Bodormann, notar cercual.

* **A munkás-matiné műsora.** A f. hó 10-én az Atlanticmozgóban tartandó munkás-matiné alkalmából színe kerül Garvai Andor „Törvény” című egyfelvonásos drámája, melyben Harsányi Miklós, Sorri Jenő, Huzella Irén, Kiss Gyuláné szerepelnek. Baranyai Jolán és Márkus Gyula operariákat adnak elő Várad Aladár kíséretében. Vár Zoltán, Vanczák János, Ady Endre és Gábor Andor verseiből Harsányi

és Huzella Irén szavalnak. Kiss Gyuláné Hoffmannak „A cár nevében” monológot adja elő. Klein Margitka, a 14 éves budapesti táncművész pedig Adv-verseket fog táncban megjeleníteni. Dr. Silbermann Jenő pedig tendenciák jogasultságáról, a művészetben fog beszélni.

* **Major Simon Nagyváradon** A békeidőkben nagy híre volt dr. Major Simon gyulai ügyvédnek, aki egy sikerült és sikeres népszínművel tünt fel Budapesten. Sok népdal vallja őt szerzőjének, amely a nép között végtelen körfutásban terjed folyton. Dr. Major Simon egyszerre elhunyt, még egy népszínmű s azután az országzserre ismert bohém áttért a polgári életre. Tegnap jelent meg Nagyváradon ujra, sok reménységgel, hittel s új népszínművekkel. Valószínű, hogy Kolozsvárt nyújtja be egyik népszínművét.

* **Civilisation az Atlantic és Apollóban**

* **Bezárták a Parisien Grillt.** A nagyváradi éjszakai lokálok közül már csak egyetlen egy maradt, a Parisien Grill. Tegnap ezt is becsukatta a rendőrség. A főindok az, hogy nincs italmérési engedélye a Parisien Grillnek, azonkívül nagyon magas árakat számítottak fel úgy az italokért, mint mindenért. Ez igaz is. Azonkívül a „művésznők” jelentkezése körül is mindennaposak voltak a mulasztások s így Buncescu rendőrigazgató elrendelte a bar bezárását. Nyugodjon békével...

* **Legjobb arcszépítő Földes Margitkára**

* **Adományok az Izs. Nőegylet árvaháza részére:** Klór Antal, Hitter Sámuelné, Róna Andorné, Jónás Andorné, Rippner Vilmosné, Rothbart Edéné, Lefkovits Lipót, Huszár Adolfiné, Schleifer Vilmosné, Herbst Filópné, Friedmann Hermanné. Különféle föszekféleket, gyümölcsöt és pénzt küldtek; továbbá Barna Evue és társa egy színi előadásból 178 lejt. A nőegylet Agnótk Otthona részére F. A. né 200 lejt. Kozlár Rózsika és társai egy színelőadás jövedelméből 300 lejt. Az adományokért hálás köszönetet mond az elnökség.

* **„KEGYELET” a Sas alatt.**

* **Legszebb ingezfírek Halna és Rózsa cégnél.** J. Vulcani (Nagy Sándor) utca 1. szám.

TOZSDE

Zürich, augusztus 7. Nyitás: Newyork 530, London 236550, Páris 2890, Bukarest 235, Bukarest 069, Bécs 0074885, Prága 157350, Milánó 2336.

Bukarest, augusztus 7. Devizák: Páris 1225, London 1000, Newyork 225, Róma 994, Zürich 4259, Wien 32, Prága 670.

* **Váltók:** font 990, francia frank 12, svájc 42, lira 990, dinár 280, dollár 223, osztrák 51, magyar 27, szokol 660

Zürich, augusztus 7. Zárlat: Berlin 126, Amsterdam 20475, London 236550, Newyork 530, Páris 2885, Milánó 236625, Prága 156325, Budapest 69, Belgrád 645, Bukarest 235, Bécs 73 hétnvolcad.

Budapest, augusztus 7. A csüör-töki magánforgalom gyengült. Arbitrázs-papírok visszaestek. A gabonapiac lanya: budapesti buza 400000, hajdusági felsőtiszai 370000, budapesti rozs 345 ezer dunántuli 335000, árpa 39000, új sörárpa 440000, új zab 370 ezer, tavalyi budapesti 405 ezer, bácskai kukorica 350 ezer, budapesti morzsolt 390 ezer, promt korpa 265 ezer.

Nyilttér

Egy ügyfelem át- és megveszi ifj. Klein Sámuel r.-t. üzlet és ingatlanát. Felkérem a hitelezőket, hogy követeléseiket irodámban két nap alatt jelentsék be. Dr. Erdős Zsigmond ügyvéd, Damjanics-utca 10.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Antónia, rendes helyárrakkal.

Szombat d. u.: Három grácia, mérsékelt helyárrakkal, kezdete fél 4 órakor.

Szombat este: Gyere be rózsám, operettujdon-ság 1-ször, premier helyárrakkal.

Vasárnap délután: Pompadour, mérsékelt helyárrakkal, kezdete fél 4 órakor.

Vasárnap este: Gyere be rózsám, operettujdon-ság 2-ször.

— Antónia. Ma az idei szezon egyik legnagyobb sikerű vigjátékának, az Antóniának lesz az utolsó előadása a bemutató előadás szereplőivel. Ez lesz a drámai együttes bucsuelőadása, így tehát Jósika Mici, Pogány Janka, Körösi Juci, Kertész Manci, Tóth Elek, Földes, Sor Jeno búcsúznak. A csigányprimás szerepét ezuttal a közkedvelt Bura Sanyi játssza.

— Szombati és vasárnapi bucsuelőadások. Szombaton és vasárnap úgy délután, mint este bucsúzik az operettegyüttes négy kiváló operett előadás keretében. Szombaton délután a Három grácia, vasárnap délután pedig a Pompadour kerül színre. Mindkét operette mérsékelt helyárrakkal lesz a színház műsorán. Szombaton este lesz a Gyere be rózsám táncoperettnek a bemutató előadása, melyben Misogának igen hálás szerep jutott, melyet a budapesti Királyszínházban is a jövő szezon elején el fog játszani. De az operett többi szereplőinek, Kovács Katónak, Biczónak, Zilahinak, Borovszkynak, Pattantyusnak, Madasnak és Galambosnak is nagyszerű szerep jutott e mulatságos operettben, mely vasárnap este bucsuelőadásul másodszor kerül színre úgy a szombati, mint a vasárnapi előadás premier helyárrak mellett lesz megtartva.

— Az Ördög és az Asszony verve jó. A színház bucsuelőadásain kívül még hétfőn este a karaszemélyzetnek lesz a jutalomjátéka. Kedden este pedig Harsányi Miklós bucsúzik a nagyváradi közönségtől Molnár Ferenc az Ördög című vigjátékában. Ezekre az előadásokra is már most meg lehet váltani a jegyeket.

— A kardalosok jutalomjátéka. Hétfőn, 11-én lesz a színtársulat névtelen hőseinek: a kardalosnők és a kardalosok jutalomjátéka. Mint mindig, most lázas készülődések folynak a szezonzáró előadásra, melyen „Az asszony verve jó” című régen játszott népszínmű kerül színre. A jutalomjáték keretében tartja a társulat egyik legrégibb és legkedvesebb kardalnoka, Erőss Muki nehéz pályájának 30 éves évfordulóját. A jubileumot Erőss ismerősei szépen fogják megünnepelni. Az évzáró előadáson az összes elsőrendű művészek fellépnek.

MOZI

— Heléna Makowska és Marie Jacobini, a két legszebb olasz filmszínésznő játszik az „Isten veled ifjúság” című szentimentális film-drámában, amely cselekménye érdekességével és szép felvételeivel mindenütt nagy tetszésre talált. A 6 felvonásos darabot egy 2 felvonásos vigjáték, „Chaplin, mint boxbajnok” előzi meg. Az előadások kezdete a Dorian Terraszon 9 órakor, a Dorian-filmszínházban 6 órakor.

— Loth Ila az Atlantic és Apollóban. Az Atlantic- és Apolló-mozgók legújabb sláger-filmjében végre alkalmunk van a már oly régen látott Loth Ilának, a legkedvesebb magyar filmstárnak játékában gyönyörködni. Egy megkapó társadalmi dráma keretében lép fel, hogy újra bizonyosságát nyújtsa annak, miszerint teljes mértékben rászolgált közönségének szeretetére. Mellette Mattyasofszky Ilonának van hatalmas szerep.

A Clauson-csoport ma folytatja vendégszerelését. Nem az egyszerű akrobata mutatványokkal mutatták be művészetüket, hanem jobb és jobb műsorszámokkal igyekeztek a közönség tetszését kiérdemelni, ami művészetükhöz mértelen teljesen sikerült is.

A TEVE

REGÉNY

31

Írta: LAKATOS LÁSZLÓ

Pompás program, hiba nélküli kiszámítások, a gép be van állítva, mindgyárt el is indulhat.

És el fog indulni! Még ma éjszaka. Ügyvédi táskámban aktákat hoztam magammal. Nem az én aktáim voltak. Nekem már nincsenek. Ugyan ki is bizna pört tönkrejuttott ügyvédre

Ez a sok akta egy elsőrendű fiskálisé, egy hatalmas ügyvédé, aki — szegény, agyonhajszolt ember, hogyan érne rá mindennel foglalkozni. — rám bízta azokat. Közönségesen szólva, kiadta nekem az ügyet albérlébe. Kiváló ügy volt kincstári pör, az embernek vissza kellett vlni a tizenhatodik századbeli törvényekig. Olyan kiváló elme, mint ő, aki folyvást új és új dolgokat termel, persze már régen elfelejtette ezeket a holt és száraz dolgokat, de én, akiben semmi eredetiség nincs akinek az agyvelejében hát elegendő hely van idegen dolgok számára is, én, a jó magoló, még emlékszem mindezekre a régi törvényekre. Jó kisegítőmunkás leszek, szorgalmas tégla-hordó, kötőre gerendacepelő, a végén pedig, amikor együtt van már az egész nyers ház, ő megajazolja a cirádákat, ami tulajdonképpen házat csinál a nvers épületből. Ő adja a márványt és ő tüzi ki a zászlót, a végén mond egy remek beszédet, három-négy éles megjegyzés ami fenekéstől felforgatja az ellenfél egész okfejtését és nyert. A lángész győzött.

Babónás félelemmel szorongattam hónom alatt a táskát, benne a sok szép aktapapiros, bélyeg és pecsét, kövér paragrafusokra való hivatkozás. Gyönyörű anyag, szerelmesnek lehet lenni belé. Csak ez sikerüljön és akkor a többi már könnyen fog menni, magától jön minden. De ez a mai indulás, ez minden. Az életem raita. Csak ma éjszaka legyen szerencsém. Csak ma tudjak dolgozni.

Vidáman néztem körül az olajfestékes kis szobákban, ahol úgy, ahogy el tudtuk helyezni régi butoraink maradvékát. Egy kis tükröt is megmentettem és magammal hoztam. Iróasztalom fölé szögeztem, szembe velem. Hadd legyen mindig előttem, hadd lássam benne magamat, hogy ki vagyok, milyen csunya, milyen esett! Mennvit kell még dolgoznom, mennyit javítanom magamon!

Ostor alatt élni uira!

XXXV.

Az első éjszaka.

Kilenc óráig este vártam haza Ilonát. Nem jött. Nem mintha türelmetlen lettem volna, de kár minden percért és ugyanis az előszobán át kell jönnie, én fogok neki ajtót nyitni, mindgyárt kiülök az íróasztalhoz és dolgozom. Lassan belehevültem a munkámba. Eleinte még negyedóránként néztem az órára, később csak óránként. Azután egyáltalán nem. Ridegen elfeledkeztem mindenről, arról is, hogy férfi vagyok, pedig a feleségem éppen tegnap mondta meg nekem, hogy az vagyok.

Hajnali négy óráig dolgoztam. Akkor megettem két nagy karéj kenyeret. Lusta voltam, hogy ilyen későn még vacsorát főzzek magamnak és a kenyér különben is az ételek királynője. Az öcsédő bibliai öröksége az embernek. Két karéj kenyeret is szántam magamnak, de nem tudtam végig enni, a második közben elaludtam, ott ülő helyemben, fejem az íróasztalon.

Réggel kilenckor ébredtem, megmosakodtam, teát főztem magamnak. Elmentem az ügyvédhez. Szállítottam a munkát. Vittem a hónom alatt a kéziratot, mint a suszter a kész cipőt.

— Mi az? Már megvan? Ilyen szorgalmas! Vigyázzon, ne dolgozza magát agyon. — Kérem, igazán nem a szorgalom

miatt, de ráértem, nagyon unatkoztam és amúgy is nagyon érdekelt az ügy.

— Adjá ide.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR

Értesitem a t. közönséget, ismerőseimet és jóbarátaimat, hogy a Csengeri-u. 1. sz. a. volt Pacsay és Czitrom cégből barátságos uton megváltam és

uri szabó üzletemet

újlag a Sztaroveszky-utca 27. szám alatt

megnyitottam.

További szíves pártfogást kér s elsőrendű munkát szolid árban biztosít.

Pacsay János

uri szabó.

Értesítés.

A kenyér és a süteményárak a mai naptól kezdve a következők:

Fehér kenyér — — 12 lei

Közép barna kenyér — 10 lei

Az egész barna kenyér marad a városi tanács legutóbbi ülésén megállapított 7 leies árban.

Sütemények:

Tejes kifli és sós kifli — 1 lei

Zsemlye, perec, vajásfélék 2 lei

Sütőiparosok szövetsége.

ÜVEG, PORCELLÁN
LÁMPA ÉS TÁBLAÜVEG GYÁRI
RAKTÁRA. ORADEA-MARE-NAGYVÁRAD
STRADA NICOLAE JORGE (ZÖLDOFA) UTCA 13.

Eladó

317 kat. holdas tanyás ingatlan nagyszalon-tai határban holdanként 8500 leiért. — Pelbárhidán 85 kat. holdas tanyás ingatlan 18.000 leiért. — Értekezhetni

Fényes Lóránd

mérnöki irodája, Sal Ferenc-utca 2. emelet.

Injectorok, víztolattyúk, áteresztőszelepek, sarokszelepek, kutszivattyúk nagyraktára

„Stabil”

Gépek és felszerelések lerakata ::::

ORADEA MARE :: NAGYPIAC-TÉR

Telefon: 16—86. szám.

Táviratolm: „STABIL”

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Oktatás

Javítóvizsgára licencistákat és polgáristákat (fiúkat és leányokat) előkészítünk. Str. Sig. Váradi (Szaniszló-utca) 29. szám.

Harmadik gimnazista kis-
lányhoz keresek érettségis-
zett román instruktort. —
Cim Hegedűs Hirlapirodában. 219

Alkalmazás

Házvezetőt 30–40 év közötti, csinos külsejű intelligens úrnőt keres nagyobb vidéki városban lakó orvos. Ajánlatok „Megbízható” címen a „Nagykároly és Vidéke” kiadóhivatalába Careii-Mari (Nagykároly) küldendők.

Tisztviselő özvegye, a ház-
tartás minden ágában jár-
tas, házvezetőnő, esetleg
irodai alkalmazást keres.
Cim kiadóhivatalban. 196

Pesti 35 éves szolid intelli-
gencia, uriaszony hosszú iro-
dai gyakorlattal bír, var-
ráshoz ért, bármilyen meg-
tehető bizalmi állást keres,
esetleg elmenne vidéki
jobb zsidó családhoz anya-
helyettesnek, vagy gyer-
mekhez is, hol meleg ottho-
nra lelne. Szíves meg-
kereséseket „Sorsdöcögött
árva” jellegre a lap ki-
adójába. 212

Gyermek gondozásban jár-
tas, jó bizonyítványokkal
rendelkező úri leány gyer-
mek mellett állást keres.
Cim kiadóhivatalban. 211

Adás-vétel

Üzlethelyiség Str. Vlahuța
(Szent János-utca) elején
olcsón sürgősen átadó.
Lakás 1 szoba, konyha,
speiz 2–4 szobás lakások
átadók. Házak beköltöz-
hetők a város bármely rész-
sén. Szállók 1–30 holdig
eladók. Butorozott szobák,
magános ur részére koszt
mélkül, házaspár részére
kosztal központban kla-
dók. Butorok, képek (ere-
deti festmények) díszlá-
mpák olcsón eladnak.
„Ardeal” ingatlanértéke-
sítő és bizományi iroda,
Főposta mellett. Telefon:
208.

Bizományba elfogadok por-
cellánt, kézimunkákat, fe-
hérműt. Szász, Rákóczi-
ut 30. jobbra. 623 H.

Eladó nagyon szép kézi-
munka stórok, függönyök,
abrosz szalvétával, milliók,
zsebkendők, aranyerítő,
montrozatlan diványpárna
filé csipke és betét, álló
lámpához szép ernyő. —
Reg. Ferdinand (Rákóczi)-
ut 30. jobbra Szász. 621

Eladó egy alig használt
Ford automobil. — Cim
Bandur gépgyár, Careii-
Mari (Nagykároly) 109

Beköltöztető magánház
baronfi udvarral, kertel
azonnal eladó. Leigunulni
(Bölcsöde) u. 8. 155

8-as cséplőgarnitúra ösz-
szes felszereléssel kifogás-
talan állapotban eladó. —
Közvetítő díjazok. Cim
Hegedűs Hirlapirodában. 214

52 Klayton cséplő, 16
nversolajmotor garnitúra
sürgősen eladás miatt
eladó. Üzemben megte-
kinthető. Bartha, Poelusa,
Judet. Bihor. 216

Ha lelkiismeretes munkát akar,

küldje javítandó:

autó dinamóját,
autó indítóját,
autó kapcsolószekrényt,
autó accumulatorát

„Accumulator“

(HOFFMANN & ERDŐS)
Timișoara, Bul. Carol (Hunyadi-ut 46)

A stuttgarti Bosch-gyár és
Tudor-gyár specialistaival
szavatosság mellett javítunk.

Vidéki munkát soronkívül intézünk el.

Telefon 19-74

Sürgőnycim: Accumulator Timișoara

Szőnyeg ocassió

Sikerült megvennem egy tétel
gyönyörű, szép kisebb-nagyobb
valódi perzsa szőnyeget
melyeket olcsó árban elárulok

Sternberg I., régiségkereskedő, Kishidő

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kérem árajánlatot

C. F. R. vonalakon
45 % fuvarkedvezmény

Harántgyaluk (Shaping)
Fűrőgépek
Hydraulikus prések
Olajgyárió berendezések
Fogaskerék marások 1000X400 mm-ig
Transmissiók, függőgyámok és csapágycsák
Mindenfajta vas- és fémöntés.

C. F. R. vonalakon
45 % fuvarkedvezmény

Kérem árajánlatot

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

A KOLOZSVARI

CZELL

SÖRFÖZŐDE

VILÁGOS

SÖRE

„URSUS“

a közönség
legkedveltebb itala

Főraktár Nagyvárad és vidéke részére Gilányi-utca 5-7.

Eladó: Két teljesen modern magánház, át-
cső ház átadó háromszobás, fürdőszobás la-
kással; Posta (Uri)-utcán átadó háromszobás
lakással; Bethlen-utcán átadó háromszobás la-
kással; Téglavető-utcán igen olcsó ház átadó
lakással, olcsó kölcsönrel; Fürdő-utcán nagyobb
ház; ezeken kívül házak Kolozsvári, Beöthy,
Arany János, Vitéz-utcán; forgalmas helyűtt
üzlethelyiség 2 szobával. Szőlő épülettel 130.000.

Kerestetik: Város bármely részén 3
szobás magánház 250.000
körüli áron; városban alkalmas házhelyek, több
ház és szőlő.

CSAPÓ, Str. Akadémia-u. 6. 3–6-ig

Eredeti LÁNG gyártmányú 50 HP. 1924.
évi modellű fekvő új

Diesel-motor

teljes felszereléssel raktárunkról szál-
litva azonnal kapható, esetleg ked-
vező fizetési feltételeket nyújtunk.

ECONOMIA kereskedelmi és ipari rt.

Oradea-Mare, Piata Mihai Viteazul No. 1.
Telefon: 8-58. Telefon: 14-56.

Eladó 40 kis hold föld tanyával,
szép 2 szobás lakással, is-
tállókkal, sertéshizlálással jó országot men-
tén felszereléssel 600.000 lei. — Kettő kis
hold szőlő sürgősen 2 szoba konyhás
épülettel, istállóval, terméssel 75.000 lei.
Kisebb-nagyobb házak. — Értekezni Tomá-
nénál Nilgesztelepen, 3–6-ig Körös-u. 21.

Göz vagy benzines ma-
lommak birtokomon épüle-
tet és helyet adnék. Olaj-
tűvel is bírök előnyben.
Ajánlatok Szilágysági Gaz-
dák bankjához, Simleui
Silvaniei (Szilágysomlyó)
küldendők. 213

Wertheimoassa 2 darab
3-as teljesen jó állapotban
olcsón eladó. „Ardeal”
iroda, főposta mellett. —
Telefon 203.

Eladó 5 ház hely a nagy-
állomás közvetlen közelé-
ben. Érdeklődni Temető-
utca 34 Magyaránál. 217

Heneser prima olcsón el-
adó. Halász-u. 22. 218

Különfélék

Utlevél, bérlet és bármily
igazolványhoz szükséges
fényképek, Nagyvárad ter-
ületén legolcsóbban, 20
leitől kezdve készítenek
Zenker fényképezőnél, Str.
I. C. Brătianu (Szaniszló-
utca) 25. Felvelek este
fél 8-ig.

Plissé és gouvér munkák
nagyon olcsó árban ké-
szítenek. Strada Alexandri
(Teleki-utca) 22. sz. alatt,
a kapuval szemben. Ny

24 % kamatra kerestünk
magánpénzt teljes fedezet-
tel, Adás-veteli Rig. Parcul
Traian (Széchenyi-tér) 24.
Ertesítés délután. 4

Magas árban veszek

brillians, arany, ezüsték-
szereket és dísztárgya-
kat, töredék aranyat,
ezüstöt, arany szápad-
lást, arany és más ha-
mis fogakat,

Freund Benjamina

ékszerész, Nagyvárad, Calea
Regale Ferdinand (Rákóczi-ut)
11. Széchenyi-eszőlő épület.
Ék szer olcsó áron kapható.

Új és használt
kerékpárok
gummi
ezekhez mindenté-
részek legolcsóbbak
varrógép és
kerékpár
javító műhely.

H. Eisenberger
Piata M. Viteazul Nagyplo-
ter 5, napl. piacal szemben

ÓRÁK

szakszerű javítást a legkomph-
kálabb kifogástalanul

TISZAY

végzi Strada Alexandri (Teleki-
utca) 9. szám alatt

Judányos árak Preciz munka.

Ismét magas árban

VESZÉK

ARANY

EZÜST

és brillians tárgyakat

KLEIN

ékszerárúház Avram Iancu
(Kossuth Lajos)-utca 4 szám